

Bổ Sung Xây Dựng Tính Cách

Thiếu Nhi II

Tác giả: Mục sư J J Lim;
Với sự góp ý hữu ích của Mục sư David Higgs

Ấn hành 2013

Bổ Sung Xây Dựng Tính Cách

Tác giả Mục sư J J Lim;

Với sự góp ý hữu ích của Mục sư David Higgs

© 2013 Hội Thánh Pilgrim Covenant

Phát hành lần đầu 2011

Nhuận bản 2013

Phát hành điện tử: Gratia Dei Sola Media

Blk 203B, Henderson Road, #07-07, Singapore 159546.

Website: www.gdsmedia.org

Email: gdsmedia.sg@gmail.com

In tại Singapore

Gratia Dei Sola Media © giữ bản quyền

Nội Dung

- LỜI NÓI ĐẦU.....
- BÀI 1: TÌNH YÊU THƯƠNG.....
- BÀI 2: VUI MỪNG.....
- BÀI 3: BÌNH AN.....
- BÀI 4: ĐỨC TIN.....
- BÀI 5: CHUYÊN TÂM.....
- BÀI 6: VÂNG LỜI ĐỨC CHÚA TRỜI.....
- BÀI 7: KÍNH TRỌNG VÀ VÂNG PHỤC.....
- BÀI 8: KHIÊM NHƯỜNG.....
- BÀI 9: NHU MÌ.....
- BÀI 10: TRUNG THỰC.....
- BÀI 11: VỊ THA & ÂN CẦN.....
- BÀI 12: THỎA LÒNG.....
- BÀI 13: NHỚ ƠN HAY LÒNG BIẾT ƠN.....
- BÀI 14: THA THỨ.....
- BÀI 15: GIẬN DỮ.....
- BÀI 16: TRUNG TÍN & CÓ TRÁCH NHIỆM.....
- BÀI 17: TRUNG NGHĨA.....
- BÀI 18: TRẬT TỰ & KỶ LUẬT.....
- BÀI 19: KIÊN NHẪN & NHỊN NHỤC.....
- BÀI 20: SIÊNG NẴNG & CẦN CÙ.....
- BÀI 21: SỰ KHÔN NGOAN.....
- BÀI 22: SỰ NÊN THÁNH.....
- BÀI 23: TIẾT ĐỘ HAY TỰ KIỂM CHẾ.....

LỜI NÓI ĐẦU

Học thuộc lòng như học vẹt được xem là một phương pháp giáo dục nhồi nhét. Nhưng Kinh Thánh cho chúng ta biết rằng “Hãy giữ lấy mẫu mực của các sự dạy dỗ có ích” (2 Ti-mô-thê 1:13), và ghi nhớ lời Chúa, vì như Đa-vít đã viết: “Tôi đã giấu lời Chúa trong lòng tôi, để tôi không phạm tội cùng Chúa” (Thi Thiên 119:11) Ngoài ra, kinh nghiệm cho chúng ta thấy rằng những gì chúng ta khắc ghi trong bộ nhớ lúc còn thơ ấu có thể sẽ theo chúng ta suốt cả cuộc đời.

Chính vì vậy mà phương pháp học thuộc lòng được nhấn mạnh, ngay trong các lớp học giáo lý theo cách hỏi đáp ở Hội Thánh Trưởng Lão Covenant, cũng như trong các Hội Thánh Cải Chánh lớn nhất. Dĩ nhiên, chúng ta cần phải đảm bảo con em chúng ta hiểu những gì các em ghi nhớ, hiểu nhiều nhất có thể. Nhưng cũng phải nhìn nhận là khả năng ghi nhớ của các em thường tốt hơn khả năng hiểu biết (cũng như khả năng đọc của trẻ thường phát triển trước khả năng hiểu của trẻ) Do đó, chúng ta phải khuyến khích và dạy con em học thuộc ngay khi còn bé, phải biết rõ rằng trẻ chỉ ghi nhớ các giáo lý và câu gốc thuộc lòng cách mơ hồ. Nhưng chúng ta tin rằng một khi Đức Chúa Trời, bởi ân điển, làm việc trong lòng trẻ (có thể khởi đầu thời thơ ấu), thì những sự dạy dỗ mà các em ghi nhớ sẽ ăn sâu vào lòng, cũng như một viên đá trên mặt hồ đóng băng, nó sẽ chìm sau khi những tia nắng xuân đầu tiên làm tan chảy lớp băng. Có phải Chúa đã dạy rằng một trong những công tác của Đức Thánh Linh là khiến chúng ta nhớ lại những điều mình đã học không (Giăng 14:26)?

Tập sách có chủ đề Xây Dựng Tính Cách này được thiết kế cho các em trong độ tuổi tiểu học 3-4 (sau khi các em học qua hai cấp đầu của Dạy lịch sử Kinh Thánh theo cách hỏi đáp) Dĩ nhiên việc xây dựng tính cách thì không thể dạy cách đơn giản là học thuộc lòng. Nhưng những câu Kinh Thánh này sẽ xây dựng một nền tảng tốt cho con em chúng ta trong quá trình phát triển tính cách qua trải nghiệm và áp dụng lời Chúa. Chúng ta sẽ khuyên con em mình ghi nhớ những câu trả lời (được đánh trong dấu ngoặc ‘ – ’); và nếu khả năng của trẻ cho phép, giúp trẻ học thuộc những câu kinh thánh phụ trợ, theo hướng dẫn của

những ông bố.

Tôi khuyến khích các bậc cha mẹ, đặc biệt là người cha, dành thời gian để giải thích các câu Kinh Thánh cũng như chia sẻ những kinh nghiệm hữu ích giúp các em hiểu và áp dụng những câu Kinh Thánh này vào cuộc sống mình. Ngoài ra, tôi khuyến khích các bạn đánh dấu các câu Kinh Thánh vào Kinh Thánh cá nhân của con bạn. Làm như vậy để nếu con bạn quên câu Kinh Thánh đã học, thì trẻ sẽ không gặp khó khăn khi tìm câu gốc đó trong Kinh Thánh.

Phải biết rằng các giáo viên tại các lớp giáo lý ngày Sa-bát chỉ đóng vai trò phụ trong việc giảng dạy cho con em bạn. Các giáo viên sẽ giúp củng cố bài học cũng như cho các em thời gian thảo luận bài học. Giáo viên kiểm tra từng em một các câu gốc thuộc lòng. Tôi xin đề nghị là để các em viết (có sự giám sát của phụ huynh) một câu chuyện khoảng 100 từ có chủ đề liên quan tới bài học tuần tới và bài tập bổ sung. Nhưng giáo viên có thể ra bài tập cho các em.

Tất nhiên, tôi khuyến khích phụ huynh và giáo viên ra bài tập cho mỗi em cách sáng suốt. Trẻ em có mức độ phát triển không giống nhau, với một số em ghi nhớ một trang Kinh Thánh là việc rất khó. Nếu đây là trường hợp của con bạn, xin vui lòng báo cho giáo viên câu gốc thuộc lòng để giáo viên ôn lại câu gốc cho riêng con bạn. Giống như vậy, viết một câu chuyện có thể là rất khó với một số em. Nhưng cho dù bất cứ trường hợp nào, chúng ta phải tìm cách cải thiện kinh nghiệm học tập để phong phú hơn, chứ không phải quanh co, hay chỉ một cách duy nhất. Xin Chúa ban phước trên nỗ lực của chúng ta qua Thánh Linh Ngài, để Lời Chúa được nhận lãnh và ghi nhớ bởi đức tin trong tâm của con em chúng ta, cầu mong các em sẽ kết quả để làm vinh hiển danh Chúa Cứu Thế Chúa chúng ta.

Mục sư JJ Lim

Ngày 15 tháng 11 năm 2002; Ngày 27 tháng 5 năm 2005

BÀI 1: TÌNH YÊU THƯƠNG

- Câu hỏi 1.1 Điều răn nào là lớn nhất?
Là hết lòng yêu Chúa. —“Đức Chúa Jê-sus đáp rằng: Này là điều đầu nhưt: Hỡi Y-sơ-ra-ên, hãy nghe, Chúa, Đức Chúa Trời chúng ta, là Chúa có một. Ngươi phải hết lòng, hết linh hồn, hết trí khôn, hết sức mà kính mến Chúa là Đức Chúa Trời ngươi.” (Mác 12:29-30)
- Câu hỏi 1.2 Điều răn thứ hai là gì? Là yêu mến người lân cận như mình. —“Này là điều thứ hai: Ngươi phải yêu kẻ lân cận như mình. Chẳng có điều răn nào lớn hơn hai điều đó.” (Mác 12:31)
- Câu hỏi 1.3 Điều răn mới là gì?
Yêu thương nhau như Chúa Cứu Thế đã yêu chúng ta. —“Ta ban cho các ngươi một điều răn mới, nghĩa là các ngươi phải yêu nhau; như ta đã yêu các ngươi thể nào, thì các ngươi cũng hãy yêu nhau thể ấy. Nếu các ngươi yêu nhau, thì ấy là tại điều đó mà thiên hạ sẽ nhận biết các ngươi là môn đồ ta.” (Giăng 13:34-35)
- Câu hỏi 1.4 Có phải tình yêu thương là một đức tính rất quan trọng? Đúng vậy, bởi vì không có tình yêu thương em không là gì cả —“Dầu tôi có cả đức tin đến nỗi dời núi được, nhưng không có tình yêu thương, thì tôi chẳng ra gì. Dầu tôi phân phát gia tài để nuôi kẻ nghèo khó, lại bỏ thân mình để chịu đốt, song không có tình yêu thương, thì điều đó chẳng ích chi cho tôi.” (I Cô-rinh-tô 13:2b-3)
- Câu hỏi 1.5 Em phải yêu ai?
Tất cả mọi người, kể cả người ghét em – “Song ta nói cùng các ngươi rằng: Hãy yêu kẻ thù nghịch, và cầu nguyện cho kẻ bắt bớ các ngươi.” (Ma-thi-ơ 5:44)
- Câu hỏi 1.6 Em học cách yêu thương từ ai?
Từ Chúa Jê-sus, Ngài là điển hình của tình yêu thương – “Bởi đó chúng ta nhận biết lòng yêu thương, ấy là Chúa

đã vì chúng ta bỏ sự sống; chúng ta cũng nên bỏ sự sống vì anh em mình vậy.” (I Giăng 3:16)

Câu hỏi 1.7 Em thể hiện tình yêu thương bằng cách nào?
Bằng cả lời nói lẫn hành động – “Nếu ai có của cải đời này, thấy anh em mình đương cùng túng mà chặt dạ, thì lòng yêu mến Đức Chúa Trời thể nào ở trong người ấy được! Hỡi các con cái bé mọn, chớ yêu mến bằng lời nói và lưỡi, nhưng bằng việc làm và lẽ thật.” (I Giăng 3:17-18)

Câu hỏi 1.8 Em có không ưa ai trong nhà thờ không?
Không, em phải yêu mến tất cả các anh chị em – “Vị có ai nói rằng: Ta yêu Đức Chúa Trời, mà lại ghét anh em mình, thì là kẻ nói dối; vì kẻ nào chẳng yêu anh em mình thấy, thì không thể yêu Đức Chúa Trời mình chẳng thấy được.” (I Giăng 4:20)

Câu hỏi 1.9 Nếu ai đó làm em tức giận, em có yêu thương họ không?
Có, vì tình yêu che đậy vô số tội lỗi – “Nhứt là trong vòng anh em phải có lòng yêu thương sốt sắng; vì sự yêu thương che đậy vô số tội lỗi.” (I Phi-e-rơ 4:8)

Câu hỏi 1.10 Tình yêu có phải là mù lòa không?
Không phải – “[Tình yêu] chẳng vui về điều không công bình, nhưng vui trong lẽ thật.” (I Cô-rinh-tô 13:6; Lê-vi 19:17)

BÀI 2: VUI MỪNG

- Câu hỏi 2.1 Ai nên vui mừng?
Các tín đồ Cơ Đốc nên vui mừng. —“ Hỡi người công bình, hãy vui vẻ và hớn hở nơi Đức Giê-hô-va! Ở các người có lòng ngay thẳng, hãy reo mừng!” (Thi Thiên 32:11)
- Câu hỏi 2.2 Em nên vui mừng khi nào?
Mọi lúc. —“Hãy vui mừng trong Chúa luôn luôn. Tôi lại còn nói nữa: hãy vui mừng đi.” (Phi-líp 4:4)
- Câu hỏi 2.3 Em có thể tìm thấy sự vui mừng ở đâu?
Trong sự hiện diện của Đức Chúa Trời. —“Chúa sẽ chỉ cho tôi biết con đường sự sống;
Trước mặt Chúa có trọn sự khoái lạc, tại bên hữu Chúa có điều vui sướng vô cùng.” (Thi Thiên 16:11)
- Câu hỏi 2.4 Tại sao em phải vui mừng?
Em phải vui mừng vì em biết Chúa cứu em rồi. —“Tôi sẽ hết sức vui mừng trong Chúa; Linh hồn tôi sẽ quá đổi sung sướng trong Đức Chúa Trời của mình; Vì Ngài đã mặc cho tôi bộ y phục cứu rỗi, Rồi Ngài khoác trên tôi chiếc áo choàng công chính...” (Ê-sai 61:10; Rô-ma 5:11)
- Câu hỏi 2.5 Một người vui mừng nên có thái độ gì?
Em phải có thái độ nhu mì và khiêm nhường — “Những người nhu mì cũng sẽ được thêm sự vui vẻ trong Đức Giê-hô-va, những kẻ nghèo khổ trong loài người sẽ nhân Đấng Thánh của Y-sơ-ra-ên mà mừng rỡ.” (Ê-sai 29:19)
- Câu hỏi 2.6 Em có vui mừng khi gặp khó khăn không?
Có, bởi vì em biết Đức Chúa Trời ban cho em ân điển. —“Hỡi anh em, hãy coi sự thử thách trăm bề thoát đến cho anh em như là điều vui mừng trọn vẹn, vì biết rằng sự thử thách đức tin anh em sanh ra sự nhịn nhục. Nhưng sự nhịn nhục phải làm trọn việc nó, hầu cho

chính mình anh em cũng trọn lành toàn vẹn, không thiếu thốn chút nào.” (Gia-cơ 1:2-4; I Phi-e-rơ 1:6)

Câu hỏi 2.7 Nếu bạn em vui vẻ với những điều thuộc thể gian này, em có tham gia với bạn không?

Em sẽ không tham gia nếu họ làm những việc không đẹp lòng Chúa. – “Hỡi kẻ trẻ kia, hãy vui mừng trong buổi thiếu niên, khá đem lòng hớn hở trong khi còn thơ ấu, hãy đi theo đường lối lòng mình muốn, và nhìn xem sự mắt mình ưa thích, nhưng phải biết rằng vì mọi việc ấy, Đức Chúa Trời sẽ đòi người đến mà đoán xét.” (Truyền đạo 11:9)

Câu hỏi 2.8 Có phải vui mừng nghĩa là cười khi pha trò hay nghe chuyện cười không?

Không có gì sai nếu cười khi nghe chuyện cười, nhưng người vui mừng thật sự là người biết ơn Chúa vì tất cả mọi việc.– “Vì tiếng cười của kẻ ngu muội giống như tiếng gai nhọn nổ dưới nôi. Điều đó cũng là sự hư không.” (Truyền đạo 7:6)

Câu hỏi 2.9 Em có vui chơi đùa không?

Lẽ dĩ nhiên là có, em biết ơn Chúa vì những điều tốt lành, và rất đổi vui mừng. – “Lòng vui mừng vốn một phương thuốc hay; Còn trí nao sồn làm xương cốt khô héo.” (Châm ngôn 17:22)

Câu hỏi 2.10 Làm sao em vui mừng khi em không chơi đùa?

“Phàm làm việc gì chớ nên lằm bằm và lưỡng lự.” (Phi-líp 2:14)

BÀI 3: BÌNH AN

- Câu hỏi 3.1 Đức Chúa Trời có muốn chúng ta sống an bình không? Có, vì Ngài là Chúa sự bình an, nên Ngài cũng muốn chúng ta sống hòa bình với nhau. – “Vậy chúng ta hãy tìm cách làm nên hòa thuận và làm gương sáng cho nhau.” (Rô-ma 14:19)
- Câu hỏi 3.2 Sống an bình nghĩa là gì?
Nghĩa là không cãi nhau với người khác. – “Nhưng sự khôn ngoan từ trên mà xuống thì trước hết là thanh sạch, sau lại hòa thuận, tiết độ, nhu mì, đầy đặn lòng thương xót và bông trái lành, không có sự hai lòng và giả hình. Và, bông trái của điều công bình thì gieo trong sự hòa bình, cho những kẻ nào làm sự hòa bình vậy.” (Gia-cơ 3:17-18)
- Câu hỏi 3.3 Làm thế nào để sống hòa bình nếu những người khác luôn cãi vã?
Nghĩa là không cãi nhau với người khác. – “Nếu có thể được, thì hãy hết sức mình mà hòa thuận với mọi người.” (Rô-ma 12:18)
- Câu hỏi 3.4 Nếu bạn của em cãi nhau với người khác, em sẽ làm gì? Em sẽ làm người hòa giải. – “Phước cho những kẻ làm cho người hòa thuận, vì sẽ được gọi là con Đức Chúa Trời!” (Ma-thi-ơ 5:9)
- Câu hỏi 3.5 Làm thế nào em sống hòa bình với những người bất đồng với mình?
Em sẽ sống khiêm nhường và nhu mì. – “Phải khiêm nhường đến điều, mềm mại đến điều, phải nhịn nhục, lấy lòng thương yêu mà chịu nhau, dùng dây hòa bình mà giữ gìn sự hiệp một của Thánh Linh.” (Ê-phê-sô 4:2-3; II Ti-mô-thê 2:24-25)
- Câu hỏi 3.6 Sống hòa thuận với gia đình có quan trọng không? Có, là Cơ Đốc Nhân thì phải sống hòa thuận tại gia đình. – “Thà một miếng bánh khô mà hòa thuận, còn hơn là

nhà đầy thịt tế lễ lại cãi lộn nhau.” (Châm Ngôn 17:1)

Câu hỏi 3.7 Sống hòa thuận trong Hội Thánh có quan trọng không? Có, vì Đức Chúa Trời vui lòng khi chúng ta hiệp một và sống hòa thuận với nhau trong Hội Thánh. – “Kìa, anh em ăn ở hòa thuận nhau thật tốt đẹp thay!” (Thi Thiên 133:1)

Câu hỏi 3.8 Làm sao em có thể khuyến khích mọi người sống hòa bình trong Hội Thánh?

Em sẽ không cãi vã với người khác và cầu nguyện xin Chúa ban cho sự hòa bình. – “Hãy tránh sự ác, và làm điều lành, hãy tìm kiếm sự hòa bình, và đeo đuổi sự ấy.” (Thi Thiên 34:14); “Hãy cầu hòa bình cho Giê-ru-sa-lem; Phàm kẻ nào yêu mến người sẽ được thới thành.” (Thi Thiên 122:6)

BÀI 4: ĐỨC TIN

- Câu hỏi 4.1 Đức Tin là gì?
Đức tin là sự trông cậy. – “Đức tin là bảo đảm chắc chắn cho những gì chúng ta hy vọng và bằng chứng cho những gì không thấy được.” (Ê-bơ-rơ 11:1)
- Câu hỏi 4.2 Đức Tin có quan trọng không?
Có, bởi vì không có đức tin thì chúng ta không làm Chúa đẹp lòng. – “Không có đức tin thì không thể nào sống đẹp lòng Đức Chúa Trời, vì ai đến gần Đức Chúa Trời phải tin rằng Ngài thực hữu, và Ngài là Đấng ban thưởng cho những ai tìm kiếm Ngài.” (Ê-bơ-rơ 11:6)
- Câu hỏi 4.3 Đức Tin có phải tự nhiên mà có?
Không phải, đức tin không phải tự nhiên mà ai cũng có. – “Về phần anh chị em, anh chị em đã chết vì các vi phạm và tội lỗi của mình... Vì nhờ ân sủng, bởi đức tin, mà anh chị em được cứu; điều ấy không đến từ anh chị em, bèn là tặng phẩm của Đức Chúa Trời.” (Ê-phê-sô 2:1,8)
- Câu hỏi 4.4 Đức Chúa Trời ban đức tin cho ai?
Cho người được Chúa chọn. – “Hễ những ai đã được định cho sự sống đời đời đều tin theo.” (Công vụ 13:48b)
- Câu hỏi 4.5 Đức Tin là tin cậy, vậy chúng ta phải tin cậy điều gì?
Chúng ta phải tin vào Chúa Cứu Thế Jê-sus là Đấng cứu chuộc chúng ta. – “Dầu vậy, đã biết rằng người ta được xưng công bình, chẳng phải bởi các việc luật pháp đâu, bèn là cậy đức tin trong Đức Chúa Jê-sus Christ, nên chính chúng tôi đã tin Đức Chúa Jê-sus Christ, để được xưng công bình bởi đức tin trong Đấng Christ, chớ chẳng bởi các việc luật pháp; vì chẳng có ai được xưng công bình bởi các việc luật pháp.” (Ga-la-ti 2:16)
- Câu hỏi 4.6 Làm sao cho đức tin tăng trưởng?
Phải lắng nghe lời Chúa và cầu nguyện. – “Như vậy đức
Gratia Dei Sola Media © giữ bản quyền

tin đến bởi những gì người ta nghe, và những gì người ta cần nghe là lời của Đấng Christ được rao giảng.” (Rô-ma 10:17); “Tôi tin; xin Chúa giúp đỡ trong sự không tin của tôi.” (Mác 9:24b)

Câu hỏi 4.7 Có phải có những người không thật sự tin hoặc những người giả vờ tin?

Có, có nhiều người như vậy trên thế giới. – “Phần rơi ra đất đá sỏi là kẻ nghe đạo, bèn vui mừng chịu lấy; nhưng họ không có rễ, chỉ tin tạm mà thôi; nên khi sự thử thách xảy đến, thì họ tháo lui.” (Lu-ca 8:13; Ma-thi-ơ 13:20-21; Công vụ 8:13, 20-23; Công vụ 26:27-28)

Câu hỏi 4.8 Có cần đức tin khi cầu nguyện không?

Có, Đức Chúa Trời sẽ không trả lời nếu cầu nguyện thiếu đức tin. – “Trong khi cầu nguyện, các người lấy đức tin cầu xin bất cứ điều chi, các người sẽ nhận được điều đó.” (Ma-thi-ơ 21:22)

Câu hỏi 4.9 Đời sống của một tín đồ Cơ Đốc có cần đức tin không?

Có, thiếu đức tin chúng ta sẽ bị thế gian làm cho hư hoại. – “Đây là sự đắc thắng đã chiến thắng thế gian: đức tin của chúng ta. Ai là người chiến thắng thế gian, nếu không là người tin rằng Đức Chúa Jê-sus là Con Đức Chúa Trời?” (I Giăng 5:4b-5)

BÀI 5: CHUYÊN TÂM

Câu hỏi 5.1 Có phải chúng ta được khuyên phải chú tâm (bằng tai, mắt, và tâm lòng chúng ta)?

Đúng vậy, Sô-lô-môn dạy chúng ta phải thận trọng. – “Hỡi con, hãy chăm chỉ về các lời ta, khá nghiêng tai nghe những bài giảng thuyết ta. Các lời ấy chớ để xa khỏi mắt con, Hãy giữ lấy nơi lòng con.” (Châm Ngôn 4:20-21)

Câu hỏi 5.2 Chúng ta phải chuyên tâm học từ Ai?

Từ Chúa Jêsus, chính Ngài là ví dụ tuyệt vời về sự chuyên tâm. – “Khỏi ba ngày, gặp Ngài tại trong đền thờ đang ngồi giữa mấy thầy thông thái, vừa nghe vừa hỏi.” (Lu-ca 2:46)

Câu hỏi 5.3 Chúng ta phải chú tâm vào Ai?

Chúng ta phải đặc biệt tập chú vào Chúa Jêsus. – “Chiên ta nghe tiếng ta, ta quen nó, và nó theo ta.” (Giăng 10:27; và câu 3-4)

Câu hỏi 5.4 Chúng ta tập chú vào Chúa như thế nào?

Bằng cách vui mừng lắng nghe và lĩnh hội Lời Chúa. – “Những người này có ý hấn hỏi hơn người Tê-sa-lô-ni-ca, đều sẵn lòng chịu lấy đạo, ngày nào cũng tra xem Kinh thánh, để xét lời giảng có thật chăng.” (Công vụ các Sứ đồ 17:11; I Tê-sa-lô-ni-ca 2:13)

Câu hỏi 5.5 Việc tập chú vào giảng lời Chúa có quan trọng không?

Có, bởi vì. – “Nhu vậy, đức tin đến bởi sự người ta nghe, mà người ta nghe, là khi lời của Đấng Christ được rao giảng.” (Rô-ma 10:17)

Câu hỏi 5.6 Nếu em đã biết những gì đang giảng hay dạy thì em nên làm gì?

Em nên chăm chú nghe vì luôn có những điều mới để học và đáng để ghi nhớ. – “Vậy ai tưởng mình đứng, hãy giữ kéo ngã.” (I Cô-rinh-tô 10:12)

Câu hỏi 5.7 Có đúng là em phải tin tất cả những gì mình nghe không?

Không đúng, em chỉ tin những gì có trong Kinh Thánh.
– “hãy xem xét mọi việc, điều chi lành thì giữ lấy.” (I Tês. 5:21)

Câu hỏi 5.8 Nếu em không chú ý thì chuyện gì xảy ra?

Nếu em không chú ý, em sẽ không nhận được ơn phước của Chúa. – “Vậy, hãy coi chừng về cách các người nghe; vì kẻ đã có, sẽ cho thêm; kẻ không có, sẽ cất lấy sự họ tưởng mình có.” (Lu-ca 8:18)

Câu hỏi 5.9 Có đúng là em phải tin tất cả những gì mình nghe không?

Không đúng, em chỉ tin những gì có trong Kinh Thánh.
– “Hỡi anh em yêu dấu, anh em biết điều đó: người nào cũng phải mau nghe mà chậm nói, chậm giận.” (Gia-cơ 1:19)

BÀI 6: VÂNG LỜI ĐỨC CHÚA TRỜI

Câu hỏi 6.1 Có phải vâng lời là làm theo lời Đức Chúa Trời phán dặn trong Kinh Thánh?

Đúng vậy, phải vâng lời Đức Chúa Trời phán dặn mọi điều trong Kinh Thánh. – “Các ngươi phải theo Giê-hô-va Đức Chúa Trời của các ngươi, kính sợ Ngài, gìn giữ các điều răn Ngài, vâng nghe tiếng phán Ngài, phục sự Ngài và trứu mến Ngài.” (Phục Truyền 13:4; Truyền đạo 12:13)

Câu hỏi 6.2 Có đúng là Cơ Đốc Nhân phải vâng lời Đức Chúa Trời hơn những người khác?

Đúng vậy, chúng ta là con cái Đức Chúa Trời chúng ta phải đặc biệt vâng lời Chúa. – “Vậy, bây giờ, nếu các ngươi vâng lời ta và giữ sự giao ước ta, thì trong muôn dân, các ngươi sẽ thuộc riêng về ta, vì cả thế gian đều thuộc về ta.” (Xuất Ê-díp-tô 19:5; Phục Truyền 7:9)

Câu hỏi 6.3 Tại sao Cơ Đốc Nhân phải vâng lời Đức Chúa Trời? Cơ Đốc Nhân phải vâng lời Đức Chúa Trời với lòng biết ơn và yêu mến Ngài vì Chúa đã cứu chúng ta trong Đấng Christ. – “Nhưng anh em là dòng giống được lựa chọn, là chức thầy tế lễ nhà vua, là dân thánh, là dân thuộc về Đức Chúa Trời, hầu cho anh em rao giảng nhân đức của Đấng đã gọi anh em ra khỏi nơi tối tăm, đến nơi sáng láng lạ lùng của Ngài; anh em ngày trước không phải là một dân, mà bây giờ là dân Đức Chúa Trời, trước không được thương xót, mà bây giờ được thương xót.” (I Phi-e-rơ 2:9-10: câu 5; I Cô-rinh-tô 6:19-20, Rô-ma 6:13 và 12:1-2)

Câu hỏi 6.4 Chúng ta học theo gương vâng lời của ai? Gương của Chúa Cứu Thế Jê-sus. – “Dầu Ngài là Con, cũng đã học tập vâng lời bởi những sự khốn khổ mình đã chịu, và sau khi đã được làm nên trọn vẹn rồi, thì trở nên cội rễ của sự cứu rỗi đời đời cho kẻ vâng lời Ngài.” (Hê-bơ-rơ 5:8)

- Câu hỏi 6.5 Vâng lời có quan trọng không?
Rất quan trọng, vâng lời còn quan trọng hơn tất cả các hành động thờ phượng có tính sùng kính. – “Sa-mu-ên nói: Đức Giê-hô-va há đẹp lòng của lễ thiêu và của lễ thù ân bằng sự vâng theo lời phán của Ngài ư? Vả, sự vâng lời tốt hơn của tế lễ; sự nghe theo tốt hơn mỡ chiên đực.” (I Sa-mu-ên 15:22)
- Câu hỏi 6.6 Sẽ ra sao nếu em không vâng theo luật pháp của Đức Chúa Trời?
Lời cầu nguyện của em không được Chúa đẹp lòng. – “Người nào xây tai không khứng nghe luật pháp, lời cầu nguyện người ấy cũng là một sự góm ghiếc.” (Châm Ngôn 28:9)
- Câu hỏi 6.7 Em có thể chọn vâng lời vài điều và không vâng lời vài điều không?
Không, em phải hết lòng vâng theo mọi điều với sự giúp sức của Chúa. – “Các người khá đi theo trọn đường mà Giê-hô-va Đức Chúa Trời các người đã chỉ cho, để các người được sống, hưởng phước, và ở lâu dài trong xứ mà mình sẽ nhận được.” (Phục Truyền 5:32)
- Câu hỏi 6.8 Em phải làm gì nếu em mong muốn vâng lời Đức Chúa Trời nhiều hơn nữa?
Em khẩn cầu ân điển. Như tác giả Thi-Thiên cầu xin. – Xin hãy ban cho tôi sự thông sáng, thì tôi sẽ vâng theo luật pháp Chúa, Ất sẽ hết lòng gìn giữ lấy.” (Thi Thiên 119:34; 143:10)
- Câu hỏi 6.9 Em có đức tin mà không vâng lời không?
Không, vì đức tin mà không vâng là là đức tin chết. – “Hãy làm theo lời, chớ lấy nghe làm đủ mà lừa dối mình.” (Gia-cơ 1:22; 25)
- Câu hỏi 6.10 Liệu em có yêu mến Đức Chúa Trời nếu không vâng lời Ngài?

Không, vì yêu mến Đức Chúa Trời là vâng giữ mạng lệnh Ngài. – “Đây là sự yêu mến Đức Chúa Trời, tức là chúng ta vâng giữ điều răn Ngài. Điều răn của Ngài chẳng phải là nặng nề.” (I Giăng 5:3; Giăng 14:15)

BÀI 7: KÍNH TRỌNG VÀ VÂNG PHỤC

Câu hỏi 7.1 Phải kính trọng thẩm quyền đã được giao trong Kinh Thánh?

Đúng vậy, điều răn thứ năm có dạy như vậy. – “Hỡi những kẻ làm con, hãy vâng lời cha mẹ các con trong Chúa, vì đó là phải đạo. “Hãy hiếu kính cha mẹ người.” (Đó là điều răn thứ nhất, và có kèm theo một lời hứa)” (Ê-phê-sô 6:1-2; Xuất Ê-díp-tô 20:12)

Câu hỏi 7.2 Các em học theo gương vâng lời của Ai?

Theo gương Chúa Cứu Thế Jêsus. – “Ngài đi xuống với họ, trở về Na-xa-rét, và vâng phục họ.” (Lu-ca 2:51a)

Câu hỏi 7.3 Các em vâng lời cha mẹ ở lĩnh vực nào?

Trong tất cả các lĩnh vực. – “Hỡi người làm con, hãy vâng lời cha mẹ mình trong mọi sự, vì ấy là điều đẹp lòng Chúa.” (Cô-lô-se 3:20; Châm Ngôn 1:8)

Câu hỏi 7.4 Nếu em vô lễ, cãi lại cha mẹ thì Kinh Thánh dạy như thế nào về điều đó?

Chúa rất buồn lòng. – “Con mắt nhạo báng cha mình, Khinh sự vâng lời đối với mẹ mình, Các con quạ của trũng sẽ móc mắt ấy, Và các chim ung con sẽ ăn nó đi.” (Châm Ngôn 30:17)

Câu hỏi 7.5 Các em có phải vâng lời các vị lãnh đạo và mục sư trong hội thánh không?

Có, Kinh Thánh dạy chúng ta phải vâng lời và kính trọng họ. – “Hãy vâng lời kẻ dắt dẫn anh em và chịu phục các người ấy, - bởi các người ấy tỉnh thức về linh hồn anh em, dường như phải khai trình, - hầu cho các người ấy lấy lòng vui mừng mà làm xong chức vụ mình, không phàn nàn chi, vì ấy chẳng ích lợi gì cho anh em.” (Hê-bơ-rơ 13:17)

Câu hỏi 7.6 Em có phải kính trọng các nhà cầm quyền không?

Có, cho dù họ không tin Chúa nhưng họ được Chúa lập nên cầm quyền. – “Mọi người phải vâng phục các đấng cầm quyền trên mình; vì chẳng có quyền nào mà không đến bởi Đức Chúa Trời, các quyền đều bởi Đức Chúa Trời chỉ định.” (Rô-ma 13:1)

Câu hỏi 7.7 Nếu các bậc lãnh đạo muốn em làm điều phạm tội nghịch cùng Đức Chúa Trời thì em có vâng lời không? Không, em phải vâng lời nếu không buộc em phạm tội với Chúa. – “Bấy giờ Phi-rơ và các Sứ đồ trả lời và nói, “Thà phải vâng lời Đức Chúa Trời còn hơn là vâng lời người ta.” (Công vụ các Sứ đồ 5:29)

Câu hỏi 7.8 Em phải cư xử với người lớn tuổi hơn trong Hội Thánh như thế nào?

Em phải tôn trọng họ. – “Chớ quở nặng người già cả, nhưng hãy khuyên dỗ họ như cha, còn kẻ trẻ thì như anh em, đàn bà có tuổi cũng như mẹ, bọn thiếu nữ như chị em, mà phải lấy cách thanh sạch trọn vẹn.” (I Ti-mô-thê 5:1-2)

Câu hỏi 7.9 Em thể hiện sự tôn trọng với người lớn tuổi như thế nào?

Em sẽ đứng dậy chào hỏi khi người lớn tuổi đi qua. – “Trước mặt người tóc bạc, người hãy đứng dậy, kính người già cả, và kính sợ Đức Chúa Trời người. Ta là Đức Giê-hô-va.” (Lê-vi-ký 19:32)

Câu hỏi 7.10 Em có phải vâng phục những người lãnh đạo hội thánh không?

Có, vì đây là ý muốn Đức Chúa Trời. – “Hãy kính sợ Đấng Christ mà vâng phục nhau.” (Ê-phê-sô 5:21)

BÀI 8: KHIÊM NHƯỜNG

- Câu hỏi 8.1 Tại sao em phải khiêm nhường?
Kinh Thánh dạy chúng ta phải khiêm nhường vì Chúa ghét sự kiêu ngạo. – “Cũng khuyên bọn trẻ tuổi, hãy phục theo các trưởng lão. Hết thấy đối đãi với nhau phải trang sức bằng khiêm nhường; vì Đức Chúa Trời chống cự kẻ kiêu ngạo, mà ban ơn cho kẻ khiêm nhường.” (I Phi-e-rơ 5:5; Gia-cơ 4:6)
- Câu hỏi 8.2 Khiêm nhường là gì?
Khiêm nhường là hạ mình nhưng dành điều đáng khen ngợi cho người khác. – “Chớ làm sự chi vì lòng tranh cạnh hoặc vì hư vinh, nhưng hãy khiêm nhường, coi người khác như tôn trọng hơn mình.” (Phi-líp 2:3)
- Câu hỏi 8.3 Em học gương khiêm nhường của ai?
Gương khiêm nhường của Chúa Jêsus. – “Hãy có đồng một tâm tình như Đấng Christ đã có, Ngài vốn có hình Đức Chúa Trời, song chẳng coi sự bình đẳng mình với Đức Chúa Trời là sự nên nắm giữ; chính Ngài đã tự bỏ mình đi, lấy hình tội tở và trở nên giống như loài người; Ngài đã hiện ra như một người, tự hạ mình xuống, vâng phục cho đến chết, thậm chí chết trên cây thập tự.” (Phi-líp 2:5-6)
- Câu hỏi 8.4 Em phải khiêm nhường như thế nào?
Em phải đối xử với người khác như thể họ quan trọng hơn em. – “Hãy lấy lòng yêu thương mềm mại mà yêu nhau như anh em; hãy lấy lễ kính nhường nhau.” (Rô-ma 12:10)
- Câu hỏi 8.5 Có phải kiêu ngạo là tội lỗi không?
Phải, bởi vì Đức Chúa Trời ghét sự kiêu ngạo. – “Mặt tự cao, lòng kiêu ngạo,
Và ngọn đèn của kẻ ác, đều là tội lỗi.” (Châm ngôn 21:4)

Câu hỏi 8.6 Thế gian nói "không có tự hào chúng ta không thể thành công", còn Kinh Thánh nói gì?

Kinh Thánh nói. – “Sự kiêu ngạo của người sẽ làm hạ người xuống;

Nhưng ai có lòng khiêm nhường sẽ được tôn vinh.”

(Châm ngôn 29:23)

Câu hỏi 8.7 Người khiêm nhường có thể thành công trong xã hội không?

Có, vì Đức Chúa Trời có hứa vậy. – “Phần thưởng của sự khiêm nhường và sự kính sợ Đức Giê-hô-va, Ấy là sự giàu có, sự tôn trọng, và mạng sống.” (Châm ngôn 22:4; 15:33)

Câu hỏi 8.8 Có phải khoe khoang vì những việc mình làm tốt là sai? Nếu có khoe mình hơn là dâng sự vinh hiển cho Đức Chúa Trời, thì Chúa hạ em xuống vì điều tốt lành cho em. – “Kẻ nào tôn mình lên thì sẽ bị hạ xuống, còn kẻ nào hạ mình xuống thì sẽ được tôn lên.” (Ma-thi-ơ 23:12)

BÀI 9: NHU MÌ

- Câu hỏi 9.1 Có phải nhu mì là đạo đức Cơ Đốc?
Phải, nhu mì thể hiện ân điển của Đức Chúa Trời dành cho những người chân thành tin kính. – “Vì Đức Giê-hô-va đẹp lòng dân sự Ngài; Ngài lấy sự cứu rỗi trang sức cho người khiêm nhường.” (Thi Thiên 149:4); “Phước cho những kẻ nhu mì, vì sẽ hưởng được đất!” (Ma-thi-ơ 5:5)
- Câu hỏi 9.2 Ngoại trừ Chúa Jê-sus, ai là người từng sống nhu mì nhất?
Môi-se là người nhu mì nhất trong thời đó. – “Vả, Môi-se là người rất khiêm hòa hơn mọi người trên thế gian.” (Dân số 12:3); Nhưng người nhu mì nhất là Chúa Jê-sus người đã từng phán: “Hỡi những kẻ mệt mỏi và gánh nặng, hãy đến cùng ta, ta sẽ cho các ngươi được yên nghỉ. Ta có lòng nhu mì, khiêm nhường; nên hãy gánh lấy ách của ta, và học theo ta; thì linh hồn các ngươi sẽ được yên nghỉ. ³⁰ Vì ách ta dễ chịu và gánh ta nhẹ nhàng.” (Ma-thi-ơ 11:28-29)
- Câu hỏi 9.3 Khiêm nhường và nhu mì khác nhau điểm gì?
Nhu mì là khiêm nhường và mềm mại, đặc biệt là ngay cả khi người khác cố gây nguy hiểm. – “Ngài bị rửa mà chẳng rửa lại, chịu nạn mà không hề ngăm dọa, nhưng cứ phó mình cho Đấng xử đoán công bình; Ngài gánh tội lỗi chúng ta trong thân thể Ngài trên cây gỗ, hầu cho chúng ta là kẻ đã chết về tội lỗi, được sống cho sự công bình; lại nhận những lằn đòn của Ngài mà anh em đã được lành bệnh.” (I Phi-e-rơ 2:23)
- Câu hỏi 9.4 Tại sao tính nhu mì rất quan trọng trong Hội Thánh?
Nếu không có tính nhu mì chúng ta không còn là tín đồ Cơ Đốc và không có sự hiệp nhất trong Hội Thánh. – Sứ đồ Phao-lô đã dạy rằng: “VẬY, TÔI LÀ KẺ TÙ TRONG CHÚA, KHUYÊN ANH EM PHẢI ĂN Ở MỘT CÁCH XỨNG ĐÁNG

với chức phận mà Chúa đã gọi anh em, phải khiêm nhường đến điều, mềm mại đến điều, phải nhịn nhục, lấy lòng thương yêu mà chịu nhau, dùng dây hòa bình mà giữ gìn sự hiệp một của Thánh Linh.” (Ê-phê-sô 4:1-3)

Câu hỏi 9.5 Có thể nuôi dưỡng tính nhu mì không?
Có, và điều này rất quan trọng – “Hỡi các người là mọi kẻ nhu mì của đất, làm theo mạng lệnh của Chúa, hãy tìm kiếm Đức Giê-hô-va, tìm kiếm sự công bình, tìm kiếm sự nhu mì, hoặc giả các người sẽ được giấu kín trong ngày thanh ngộ của Đức Giê-hô-va.” (Sô-phô-ni 2:3)

Câu hỏi 9.6 Em nuôi dưỡng tính nhu mì như thế nào?
Có, bằng cách ghi nhớ “bởi sự nhu mì, nhân từ của Đấng Christ” (II Cô-rinh-tô 10:1); và không áp đặt ý kiến của em cho người khác. – “Vả, tôi tớ của Chúa không nên ưa sự tranh cạnh; nhưng phải ở tử tế với mọi người, có tài dạy dỗ, nhịn nhục, dùng cách mềm mại mà sửa dạy những kẻ chống trả, mong rằng Đức Chúa Trời ban cho họ sự ăn năn để nhìn biết lẽ thật.” (II Ti-mô-thê 2:24-25; Tít 3:2)

Câu hỏi 9.7 Những người nhu mì vui hưởng điều gì trong cuộc sống?
Họ được Chúa hướng dẫn trong mọi việc mình làm. – “Ngài sẽ dẫn kẻ hiền từ cách chánh trực, chỉ dạy con đường Ngài cho người nhu mì.” (Thi Thiên 25:9)

BÀI 10: TRUNG THỰC

- Câu hỏi 10.1 Em học tính trung thực qua gương của ai?
Gương của Chúa Cứu Thế Jêsus. – “Anh em đã được kêu gọi đến sự đó, vì Đấng Christ cũng đã chịu khổ cho anh em, để lại cho anh em một gương, hầu cho anh em noi dấu chân Ngài; Ngài chưa hề phạm tội, trong miệng Ngài không thấy có chút chi dối trá” (I Phi-e-rơ 2:21-22)
- Câu hỏi 10.2 Nói trung thực có quan trọng không?
Có, vì Chúa ghét nói dối. – “Môi miệng nói dối giả lấy làm gớm ghiếc cho Đức Giê-hô-va; Song ai ăn ở trung thành được đẹp lòng Ngài.” (Châm Ngôn 12:22; Ê-phê-sô 4:25)
- Câu hỏi 10.3 Gian lận có phải là không trung thực?
Gian lận là không trung thực, và Lời Chúa lên án sự không trung thực. – “Cây cân giả lấy làm gớm ghiếc cho Đức Giê-hô-va; Nhưng trái cân đúng được đẹp lòng Ngài.” (Châm Ngôn 11:1)
- Câu hỏi 10.4 Có đúng không nếu em giả vờ học bài chăm chỉ khi bố mẹ hay thầy cô đang nhìn em?
Không, em không bao giờ giả vờ. Em phải kính sợ Chúa. – “Hỡi kẻ làm tội tớ, trong mọi sự phải vâng phục kẻ làm chủ mình về phần xác, không những hầu việc trước mắt họ, như mình tìm cách cho đẹp lòng người ta, nhưng vì kính sợ Chúa, hãy lấy lòng thật thà mà hầu việc.” (Cô-lô-se 3:22)
- Câu hỏi 10.5 Nói nịnh bợ hay nói phóng đại có đúng không?
Không vì Chúa ghét lưỡi nịnh bợ. – “Đức Giê-hô-va sẽ diệt hết thầy các môi đua nịnh, và lưỡi hay nói cách kiêu ngạo.” (Thi Thiên 12:3)
- Câu hỏi 10.6 Em có cần sửa những lời nói dối mà em đã nói không?
Có, nếu em nói dối, em phải sửa sai bằng nói sự thật. – “Cũng vì cơ ấy, nên tôi vẫn gắng sức cho có lương tâm không trách móc trước mặt Đức Chúa Trời và trước mặt

loài người.” (Công vụ các Sứ đồ 24:16; II Cô-rinh-tô 8:21)

Câu hỏi 10.7 Có phải trung thực là nguyên tắc sống tốt nhất?
Chắc chắn là vậy. – Vì “Sự thanh liêm của người ngay thẳng dẫn dắt họ;
Còn sự gian tà của kẻ bất trung sẽ hủy diệt chúng nó.”
(Châm Ngôn 11:3; 19:1)

Câu hỏi 10.8 Hối lộ để đạt được điều mình muốn có phải là việc sai không?

Là việc sai, thế gian sử dụng cách hối lộ, nhưng là một Cơ Đốc Nhân thì không làm những việc không trung thực. – “Người chớ làm dịch sự chánh trực, chớ thiên vị ai, cũng chẳng nên nhận của hối lộ; vì của hối lộ làm cho mù mắt kẻ khôn ngoan, và làm rối lời của người công bình.” (Phục Truyền 16:19)

BÀI 11: VỊ THA và ÂN CẦN

- Câu hỏi 11.1 Có phải Kinh Thánh dạy chúng ta phải vị tha?
Vâng, đúng như vậy. – “Mỗi một người trong anh em chớ chăm về lợi riêng mình, nhưng phải chăm về lợi kẻ khác nữa.” (Phi-líp 2:4; I Cô-rinh-tô 10:24)
- Câu hỏi 11.2 Ai là tấm gương vĩ đại sống vị tha?
Chúa Cứu Thế Jêsus. – “Vì anh em biết ơn của Đức Chúa Jêsus Christ chúng ta, Ngài vốn giàu, vì anh em mà tự làm nên nghèo, hầu cho bởi sự nghèo của Ngài, anh em được nên giàu.” (II Cô-rinh-tô 8:9)
- Câu hỏi 11.3 Ân cần là gì?
Ân cần là nghĩ cho người khác và đối xử tốt với họ. – “VẬY chúng ta là kẻ mạnh, phải gánh vác sự yếu đuối cho những kẻ kém sức, chớ làm cho đẹp lòng mình. ² Mỗi người trong chúng ta nên làm đẹp lòng kẻ lân cận mình, đừng làm điều ích và nên gương tốt. ³ Vì Đấng Christ cũng không làm cho đẹp lòng mình.” (Rô-ma 15:1-3a)
- Câu hỏi 11.4 Có phải ân cần là không bao giờ khiêu khích người khác không?
Không, ân cần cũng đòi hỏi chúng ta sửa lỗi sai cho người khác. – “Ai nầy hãy coi sóc nhau để khuyên giục về lòng yêu thương và việc tốt lành.” (Hê-bơ-rơ 10:24; Rô-ma 14:19)
- Câu hỏi 11.5 Khiêm nhường có phải là đạo đức Cơ Đốc không?
Phải, vì khiêm nhường là một phần để thể hiện sự ân cần. – “Rút lại, hết thảy anh em phải đồng lòng đầy thương xót và tình yêu anh em, có lòng nhân từ và đức khiêm nhường.” (1 Phi-e-rơ 3:8)
- Câu hỏi 11.6 Chúng ta có cần giúp đỡ người khác không?
Có, vì Chúa chúng ta dạy rằng chúng ta phải phục vụ lẫn nhau. – “VẬY, nếu ta là Chúa là Thầy, mà đã rửa chân cho các người thì các người cũng nên rửa chân lẫn cho nhau.” (Giăng 13:14)

- Câu hỏi 11.7 Giúp đỡ người khác có nghĩa là gì?
Nghĩa là chúng ta mang lấy gánh nặng cho nhau. –
“Hãy mang lấy gánh nặng cho nhau, như vậy anh em sẽ
làm trọn luật pháp của Đấng Christ.” (Ga-la-ti 6:2)
- Câu hỏi 11.8 Một vài ví dụ của việc giúp đỡ và ân cần
Chẳng hạn như ban cho người nghèo và thể hiện lòng
hiếu khách. – “Hãy cung cấp sự cần dùng cho các thánh
đồ; hãy ân cần tiếp khách.” (Rô-ma 12:13)
- Câu hỏi 11.9 Em có nên giúp đỡ người khác dù những người này thật
sự biết ơn không?
Có, vì Chúa đã dạy em như vậy. – “Ban cho thì có
phước hơn nhận lãnh” (Công vụ các Sứ đồ 20:35)

BÀI 12: THỎA LÒNG

Câu hỏi 12.1 Có phải Kinh Thánh dạy chúng ta phải biết thỏa lòng? Vâng, đó là điều răn thứ 10. – “Người chớ tham nhà của người lân cận người; người chớ tham muốn vợ của người lân cận người, hoặc tôi trai, tớ gái, bò, lừa, hay bất cứ vật chi thuộc về người lân cận người.” (Xuất. 20:17)

Câu hỏi 12.2 Thỏa lòng là đạo đức Cơ Đốc rất quan trọng phải không?

Phải; vì “Sự tin kính cùng sự thỏa lòng là một lợi lớn.” (I Ti-mô-thê 6:6, 7-10)

Câu hỏi 12.3 Một người có thể nghèo nhưng vẫn thỏa lòng không? Được, tất nhiên là được! – “Không phải là tôi muốn nói đến sự cần dùng của tôi; vì tôi đã tập hễ gặp cảnh ngộ nào, cũng thỏa lòng ở vậy. Tôi biết chịu nghèo hèn, cũng biết được dư dật. Trong mọi sự và mọi nơi, tôi đã tập cả, dầu no hay đói, dầu dư hay thiếu cũng được.” (Phi-líp 4:11-12)

Câu hỏi 12.4 Chúng ta học cách sống thỏa lòng dù nghèo khó từ gương ai?

Từ Chúa Cứu Thế Jê-sus, Con Đấng Chúa Trời. – Ngài đã phán: “Con cáo có hang, chim trời có ổ; song Con người không có chỗ mà gối đầu.” (Ma-thi-ơ 8:20)

Câu hỏi 12.5 Có phải nghèo thì tốt hơn giàu không?

Không phải, không nhất thiết phải như vậy. – Vua A-gu-rơ đã cầu nguyện: “Xin dang xa khỏi tôi sự lừng gạt và lời dối trá; Chớ cho tôi nghèo khổ, hoặc sự giàu sang;

Hãy nuôi tôi đủ vật thực cần dùng, E khi no đủ, tôi từ chối Chúa, mà rằng: Đấng Giê-hô-va là ai? Và lại kéo e tôi bị nghèo khổ, ăn trộm cắp và làm ô danh của Đấng Chúa Trời tôi chẳng.” (Châm Ngôn 30:8-9)

Câu hỏi 12.6 Có phải thỏa lòng chỉ khi mình nghèo hoặc giàu không? Không phải, thỏa lòng còn là thỏa lòng với hoàn cảnh và danh tiếng nữa. – “Hỡi anh em, ai nấy khi được gọi ở

đẳng bậc nào, thì phải cứ ở theo đẳng bậc ấy trước mặt Đức Chúa Trời.” (I Cô-rinh-tô 7:24); “Chớ tìm kiếm danh vọng giả dối mà trêu chọc nhau và ghen ghét nhau.”(Ga-la-ti 5:26)

Câu hỏi 12.7 Chúng ta được khích lệ để sống thỏa lòng như thế nào? Hãy ghi nhớ lời Chúa hứa là Ngài sẽ luôn ở cùng chúng ta. – “Chớ tham tiền; hãy lấy điều mình có làm đủ rồi, vì chính Đức Chúa Trời có phán rằng: Ta sẽ chẳng lìa ngươi đâu, chẳng bỏ ngươi đâu.” (Hê-bơ-rơ 13:5)

BÀI 13: NHỚ ƠN HAY LÒNG BIẾT ƠN

- Câu hỏi 13.1 Kinh Thánh dạy ta phải biết ơn đúng không?
Đúng vậy, nhiều câu trong Kinh Thánh dạy như vậy. – Chẳng hạn như, Sứ đồ Phao-lô dạy: “Phàm việc gì cũng phải tạ ơn Chúa; vì ý muốn của Đức Chúa Trời trong Đức Chúa Jê-sus Christ đối với anh em là như vậy.” (1 Tê-sa-lô-ni-ca 5:18)
- Câu hỏi 13.2 Biết ơn là tính rất quan trọng phải không?
Đúng vậy, khi Chúa chữa lành cho mười người bị phung, chỉ có một người quay lại cảm ơn Chúa. Chúa rất vui lòng với người này, nhưng không vui lòng với những người còn lại. – Ngài nói: “Không phải mười người đều được sạch cả sao? Còn chín người kia ở đâu? Chỉ có người ngoại quốc này trở lại ngợi khen Đức Chúa Trời ư!” (Lu-ca 17:17-18)
- Câu hỏi 13.3 Chúng ta bày tỏ lòng biết ơn với Chúa bằng cách nào?
Bằng lời ngợi khen danh Chúa Jê-sus. – “Vậy, hãy cậy Đức Chúa Jê-sus mà hằng dâng tế lễ bằng lời ngợi khen cho Đức Chúa Trời, nghĩa là bông trái của môi miệng xưng danh Ngài ra.” (Hê-bơ-rơ 13:15; Rô-ma 1:8; Cô-lô-se 3:17, Thi Thiên 100:4)
- Câu hỏi 13.4 Chúng ta có biết ơn Chúa vì tình bằng hữu với những người tin Chúa khác không?
Có, dĩ nhiên là có. Chúng ta nên bắt chước Sứ đồ Phao-lô, ông đã nói với Hội Thánh ở Phi-líp. – “Mỗi khi tôi nhớ đến anh em, thì cảm tạ Đức Chúa Trời tôi.” (Phi-líp 1:3)
- Câu hỏi 13.4 Cảm tạ ơn Chúa trước bữa ăn có quan trọng không?
Có, Chúa Jê-sus luôn luôn cảm ơn trước bữa ăn. – Ví dụ như, khi Chúa hóa bánh cho 4,000 người ăn, “Ngài bèn biểu đoàn dân ngồi xuống đất; đoạn lấy bảy cái bánh, tạ ơn, rồi bẻ ra trao cho môn đồ để phân phát, thì môn đồ phân phát cho đoàn dân.” (Mác 8:6)
- Câu hỏi 13.6 Có phải cảm ơn bằng lời cầu nguyện là cách duy nhất

chúng ta tỏ lòng biết ơn với Chúa?

Không chỉ như vậy, chúng ta còn cần phải sống một đời sống Cơ Đốc với lòng biết ơn. – Anh em đã nhận Đức Chúa Jêsus Christ thế nào, thì hãy bước đi trong Ngài thế ấy; hãy chăm rể và lập nền trong Ngài, lấy đức tin làm cho bền vững, tùy theo anh em đã được dạy dỗ, và hãy dư dật trong sự cảm tạ.” (Cô-lô-se 2:6-7); Và “Bởi đó chúng ta nhận biết lòng yêu thương, ấy là Chúa đã vì chúng ta bỏ sự sống; chúng ta cũng nên bỏ sự sống vì anh em mình vậy.” (I Giăng 3:16)

Câu hỏi 13.7 Chúng ta có thể hiện sự biết ơn đối với tín hữu đã làm điều tốt cho chúng ta không?

Có, chúng ta nên bắt chước các tấm gương trong Kinh Thánh. – Ví dụ, chúng ta noi gương Đa-vít, ông dạy Sô-lô-môn là: “Con hãy ở với các con trai Bát-xi-lai, người Ga-la-át, cách nhân từ cho họ ăn đồng bàn cùng con; vì chính chúng nó đã đai cha như vậy, mà đến đón rước cha, lúc cha chạy trốn trước mặt Áp-sa-lôm, anh con.” (I Các Vua 2:7)

BÀI 14: THA THỨ

- Câu hỏi 14.1 Tại sao chúng ta phải tha thứ cho nhau?
Bởi vì Đức Chúa Trời đã tha thứ cho chúng ta rồi. – “Hãy ở với nhau cách nhân từ, đầy dẫy lòng thương xót, tha thứ nhau như Đức Chúa Trời đã tha thứ anh em trong Đấng Christ vậy.” (Ê-phê-sô 4:32)
- Câu hỏi 14.2 Em phải tha thứ cho ai?
Bất cứ ai hối lỗi vì lỗi đã làm với em. – “Các ngươi hãy giữ lấy mình. Nếu anh em người đã phạm tội hãy quở trách họ; và nếu họ ăn năn, thì hãy tha thứ.” (Lu-ca 17:3)
- Câu hỏi 14.3 Nếu anh chị em của em làm điều gì có lỗi với em thì em phải tha thứ bao nhiêu lần?
Bất cứ khi nào anh chị em của em đến xin tha thứ. – Sứ đồ Phi-e-rơ hỏi: Phi-e-rơ bèn đến gần Đức Chúa Jê-sus mà hỏi rằng: Thưa Chúa, nếu anh em tôi phạm tội cùng tôi, thì sẽ tha cho họ mấy lần? Có phải đến bảy lần chăng?” Ngài đáp rằng: “Ta không nói cùng ngươi rằng đến bảy lần đâu, nhưng đến bảy mươi lần bảy.” (Ma-thi-ơ 18:21-22)
- Câu hỏi 14.4 Nếu anh chị em của em cứ lặp lại lỗi đã phạm thì sao?
Em vẫn cứ tha thứ, vì Chúa dạy: “Đầu trong một ngày, họ phạm tội cùng ngươi bảy lần, và bảy lần trở lại cùng ngươi mà nói rằng: Tôi ăn năn, thì hãy tha tội cho họ.” (Lu-ca 17:4)
- Câu hỏi 14.5 Nếu em không tha thứ cho ai đó thì sao?
Em vẫn cứ sống trong sự không tha thứ, và em không thể làm con Đức Chúa Trời. – vì Chúa có phán dạy “Vả, nếu các ngươi tha lỗi cho người ta, thì Cha các ngươi ở trên trời cũng sẽ tha thứ các ngươi. Song nếu không tha lỗi cho người ta, thì Cha các ngươi cũng sẽ không tha lỗi cho các ngươi.” (Ma-thi-ơ 6:14-15; Mác 11:25-26)
- Câu hỏi 14.6 Nếu ai đó phạm lỗi mà không xin em tha thứ thì em phải làm gì?

Em sẽ cam chịu mà không thù hằn và không nghĩ đến trả thù. – vì Chúa có phán dạy: “Sự báo thù thuộc về Ta” (Rô-ma 12:19); “Hỡi anh em, chớ oán trách nhau, hầu cho khỏi bị xét đoán; kia, Đấng xét đoán đứng trước cửa.” (Gia-cơ 5:9)

BÀI 15: GIẬN DỮ

- Câu hỏi 15.1 Giận dữ là tội lỗi phải không?
Không phải, bởi vì Chúa Jêsus cũng nổi giận nhưng Chúa không phạm tội (Mác 3:5; Hê-bơ-rơ 3:15), và Sứ đồ Phao-lô nói: “Vi bằng anh em đương cơn giận, thì chớ phạm tội.” (Ê-phê-sô 4:26a)
- Câu hỏi 15.2 Khi nào giận dữ là tội lỗi?
Khi giận dữ thể hiện sự ích kỷ, vô lý và quá mức. – Chúa Jêsus nói: Các người có nghe lời phán cho người xưa rằng: Người chớ giết ai; và rằng: Hễ ai giết người thì đáng bị tòa án xử đoán. Song ta phán cho các người: Hễ ai giận anh em mình thì đáng bị tòa án xử đoán.” (Ma-thi-ơ 5:21-22a)
- Câu hỏi 15.3 Giận dữ từ ngày này sang ngày khác với bất kỳ lý do có đúng không?
Không, vì ma quỷ sẽ lợi dụng em. – “chớ cấm giận cho đến khi mặt trời lặn, và đừng cho ma qui nhân dịp.” (Ê-phê-sô 4:26b-27)
- Câu hỏi 15.4 Em sẽ làm gì nếu có người chọc giận em?
Em sẽ học cách kiềm chế. – “Người chậm nóng giận thắng hơn người đồng sĩ; Và ai cai trị lòng mình thắng hơn kẻ chiếm lấy thành.” (Châm Ngôn 16:32)
- Câu hỏi 15.5 Nếu có ai nói lời làm em tổn thương em phải làm gì?
Em cố không giận, và nếu có thể thì tha thứ lời người đó nói. – “Sự khôn ngoan của người khiến cho người chậm nóng giận; Và người lấy làm danh dự mà bỏ qua tội phạm.” (Châm Ngôn 19:11)
- Câu hỏi 15.6 Em phải làm gì để ngăn không tức giận với bạn em?
Không nói lại với những lời lẽ đầy cảm giận. – “Kẻ ngu muội tỏ ra sự nóng giận mình; Nhưng người khôn ngoan nguôi lấp nó và cầm giữ nó lại.” (Châm Ngôn 29:11)
- Câu hỏi 15.7 Nếu có ai đó tranh cãi với em, em sẽ làm gì để dừng

cuộc cãi vã?

Em sẽ nói lời nhỏ nhẹ và mềm mại. – “Lời đáp êm nhẹ làm nguôi cơn giận; Còn lời xẵng xỏm trêu thanh nộ thêm.” (Châm Ngôn 15:1)

Câu hỏi 15.8 Giải quyết bất đồng với bạn bè nhanh chóng có phải là điều quan trọng không?

Có, như vậy em sẽ không để bất đồng dâng cao gây mất kiểm soát. – “Khởi đầu tranh cạnh, ấy như người ta mở đường nước chảy; Vậy, khá thôi cãi lầy trước khi đánh lộn.” (Châm Ngôn 17:14)

Câu hỏi 15.9 Nếu có người tức giận với em, em phải làm gì?

Em sẽ cố giãn hòa với người đó (Ma-thi-ơ 5:23-24; 18:15); và tặng quà, vì “Của lễ dâng kín nhiệm nguôi cơn thanh nộ; Của hối lộ đút vào lòng làm ngất cơn giận dữ tợn.” (Châm Ngôn 21:14)

BÀI 16: TRUNG TÍN và CÓ TRÁCH NHIỆM

Câu hỏi 16.1 Trung tín có giống đức tin không?

Không phải, đức tin là tin, còn trung tín nghĩa là giữ lời mình hứa và có trách nhiệm với lời mình hứa. – Đức Chúa Trời phán chúng ta phải trung tín vì Chúa giữ lời Ngài hứa, tác giả Thi Thiên có nói: “Tôi sẽ hát xướng về sự nhân từ của Đức Giê-hô-va luôn luôn; Từ đời này sang đời kia miệng tôi sẽ truyền ra sự thành tín của Ngài.” (Thi Thiên 89:1)

Câu hỏi 16.2 Chúng ta học tính trung tín và có trách nhiệm từ gương của ai?

Từ gương Chúa Jêsus, Ngài đã trung tín với Đức Chúa Cha. – “Ngài [Chúa Jêsus] đã trung tín với Đấng đã lập Ngài, cũng như Môi-se trung tín với cả nhà Chúa vậy.” (Hê-bơ-rơ 3:2)

Câu hỏi 16.3 Đầy tớ trung tín của Chúa nghĩa là gì?

Đó là cuộc đời em, em sẽ sử dụng các tài năng Chúa đã ban cho em để đem lại ích lợi cho Ngài. – Trong câu chuyện ngụ ngôn về người chủ các ta-lăng nói với các đầy tớ trung tín rằng: “Chủ nói với người rằng: Hỡi đầy tớ ngay lành trung tín kia, được lắm; ngươi đã trung tín trong việc nhỏ, ta sẽ lập ngươi coi sóc nhiều; hãy đến hưởng sự vui mừng của chúa ngươi.” (Ma-thi-ơ 25:21, 23)

Câu hỏi 16.4 Theo em trung tín là gì?

Đó là nói sự thật. – “Người chứng trung tín không hề nói dối;

Còn kẻ làm chứng gian buông lời dối trá.” (Châm Ngôn 14:5)

Câu hỏi 16.5 Trung tín với các tín hữu khác là gì?

Đó là giúp đỡ họ cách hết lòng. – Sứ đồ Phao-lô đã nói Gai-út: “Hỡi kẻ rất yêu dấu, anh ăn ở trung tín trong mọi điều làm cho các anh em, và cũng cho các anh em ở trọ nữa.” (III Giăng 1:5)

- Câu hỏi 16.6 Trung tín tại gia đình là gì?
Đó là có trách nhiệm, ngay cả trong những việc nhỏ như làm bài tập về nhà và giữ phòng em gọn gàng. – “Ai trung tín trong việc rất nhỏ, cũng trung tín trong việc lớn; ai bất nghĩa trong việc rất nhỏ, cũng bất nghĩa trong việc lớn.” (Lu-ca 16:10)
- Câu hỏi 16.7 Trung tín tại gia đình đem lại kết quả gì?
Em sẽ được cha mẹ tin tưởng và sẽ không bị phàn nàn. – Các thầy tế lễ tin tưởng những người làm trung tín trong thời kỳ vua Giô-ách, do đó “Người ta chẳng bắt những người lãnh bạc đặng phát cho các thợ phải tính số, bởi vì họ làm cách thành thực.” (II Các Vua 12:15)
- Câu hỏi 16.8 Trung tín là đức tính đáng trân trọng trong cuộc sống phải không?
Phải; “Người trung tín sẽ được phước lành nhiều; Còn kẻ nào vội làm cho giàu ắt sẽ chẳng khỏi bị phạt.” (Châm Ngôn 28:20)

BÀI 17: TRUNG NGHĨA

Câu hỏi 17.1 Trung nghĩa là đạo đức Cơ Đốc phải không?
Phải, nhưng nó được hiểu như tình yêu thương và sự tận tụy dành cho một người, Hội Thánh hay đất nước trong những lúc khó khăn. – “Bằng hữu thương mến nhau luôn luôn; Và anh em sanh ra để giúp đỡ trong lúc hoạn nạn.” (Châm Ngôn 17:17)

Câu hỏi 17.2 Chúng ta học cách trở thành một người bạn chân thành từ gương ai?

Từ gương Chúa Cứu Thế Jêsus. – Sô-lô-môn đã đề cập đến Chúa Jêsus khi vua nói: “Người nào được nhiều bằng hữu sẽ làm hại cho mình; Nhưng có một bạn triu mến hơn anh em ruột.” (Châm Ngôn 18:24)

Câu hỏi 17.3 Là người bạn trung nghĩa hay bạn chân thành thì khi bạn mình gặp nguy khó mình phải làm gì?

Bảo vệ bạn, giống như Giô-na-than bảo vệ Đa-vít khi cha mình muốn giết Đa-vít. – “Vậy, Giô-na-than nói bình Đa-vít cùng Sau-lơ, cha mình, mà rằng: Xin vua chớ phạm tội cùng Đa-vít, tôi tớ vua, vì người không có phạm tội cùng vua, mà lại có giúp công việc lớn lao cho vua nữa.” (I Sa-mu-ên 19:4)

Câu hỏi 17.4 Người bạn trung nghĩa hay bạn chân thành làm gì khi bạn mình phạm tội?

Phải nhắc nhở bạn em với tình yêu thương. – “Một lời quở trách tỏ tường
Hơn là thương yêu giấu kín. Bạn hữu làm cho thương tích, ấy bởi lòng thành tín;
Còn sự hôn hít của kẻ ghen ghét lấy làm giả nguy.”
(Châm Ngôn 27:5-6)

Câu hỏi 17.5 Người bạn trung nghĩa hay bạn chân thành làm gì khi được bạn mình tin cậy?

Phải giữ bí mật. – “Kẻ đi thèo lẻo tỏ ra điều kín đáo;
Còn ai có lòng trung tín giữ kín công việc.” (Châm Ngôn 11:13)

Câu hỏi 17.6 Có ví dụ trong Kinh Thánh về sự trung nghĩa với nhà cầm quyền không?

Có, Đa-vít đã tha cho vua Sau-lơ cho vua muốn giết ông. – Đa-vít nói với vua Sau-lơ: “Kìa, hãy xem, chính mắt vua có thể thấy được rằng ngày nay, trong hang đá, Đức Giê-hô-va đã phó vua vào tay tôi. Có người biểu giết vua; nhưng tôi dung thứ cho vua, mà rằng: Ta không tra tay trên mình chúa ta, vì người là đáng chịu xức dầu của Đức Giê-hô-va.” (I Sa-mu-ên 24:10)

Câu hỏi 17.7 Kinh Thánh có lên án sự bất nghĩa không?

Có lên án, thật sự có. – “Tin cậy kẻ bất trung trong ngày hoạn nạn,
Giống như răng bị gãy bể, tí như chân trọ đi.” (Châm Ngôn 25:19)

Câu hỏi 17.7 Em nên trung nghĩa ở mức độ nào?

Trung nghĩa trong sự công bình và sự thật, tình yêu thương. – “Chẳng vui về điều không công bình, nhưng vui trong lẽ thật.” (I Cô-rinh-tô 13:6)

BÀI 18: TRẬT TỰ và KỶ LUẬT

- Câu hỏi 18.1 Trật tự là đạo đức Cơ Đốc phải không?
Phải, Sứ đồ Phao-lô đã dạy chúng ta: “Nhưng mọi sự đều nên làm cho phải phép và theo thứ tự.” (I Cô-rinh-tô 14:40)
- Câu hỏi 18.2 Tính kỷ luật có liên quan gì với tính trật tự không?
Có; tính kỷ luật là phải nghiêm chỉnh và có trật tự trong hành vi của mình. – Sứ đồ Phao-lô biết tính kỷ luật rất quan trọng. Phao-lô đã nói: “Song tôi đãi thân thể tôi cách nghiêm khắc, bắt nó phải phục, e rằng sau khi tôi đã giảng dạy kẻ khác, mà chính mình phải bị bỏ chững.” (I Cô-rinh-tô 9:27)
- Câu hỏi 18.3 Không có trật tự trong cuộc sống là tội phải không?
Phải, Sứ đồ Phao-lô đã nói với Hội Thánh ở Ê-phê-sô là tránh xa những anh chị em không có trật tự. – “Hỡi anh em, nhân danh Đức Chúa Jê-sus Christ chúng ta, chúng tôi khuyên anh em phải lánh người anh em nào không biết tu đức hạnh mình, và không bước theo các điều dạy dỗ mà anh em đã nhận lãnh nơi chúng tôi.” (II Ê-phê-sô 4:14)
- Câu hỏi 18.4 Cuộc sống có trật tự có quan trọng với em không?
Có; Chúa có phán: “Kẻ nào dâng sự cảm tạ làm của lễ, tôn vinh ta; Còn người nào đi theo đường ngay thẳng, Ta sẽ cho thấy sự cứu rỗi của Đức Chúa Trời.” (Thi Thiên 50:23)
- Câu hỏi 18.5 Chúa Jê-sus có làm gương cho chúng ta về sống trật tự không?
Có; Khi Chúa hóa bánh cho 5,000 người. – “Ngài bèn truyền cho môn đồ biểu chúng ngồi xuống hết thầy từng chòm trên cỏ xanh. Chúng ngồi xuống từng hàng, hàng thì một trăm, hàng thì năm chục.” (Mác 6:39-40)
- Câu hỏi 18.6 Chúa Jê-sus có làm gương cho chúng ta về sống kỷ luật không?

Có; đó là Chúa có thói quen dạy sớm để cầu nguyện. –
Mác cho chúng ta biết: “Sáng hôm sau, trời còn mờ mờ,
Ngài chờ dậy, bước ra, đi vào nơi vắng vẻ, và cầu
nguyện tại đó.” (Mác 1:35)

Câu hỏi 18.7 Hãy kể tên cách em có thể xây dựng một đời sống Cơ
Đốc có tính kỷ luật?

Em sẽ quyết tâm đến trước mặt Chúa: “Đức Giê-hô-va
ô! Buổi sáng Ngài sẽ nghe tiếng tôi; Buổi sáng tôi sẽ
trình bày duyên cớ tôi trước mặt Ngài, và trông đợi.”
(Thi Thiên 5:3)

Câu hỏi 18.8 Hãy kể tên cách em có thể xây dựng một đời sống Cơ
Đốc có tính trật tự?

Em sẽ quyết tâm sống trật tự, ngăn nắp và gọn gàng
dù ở nhà, ở trường hay ở nhà thờ. – “Vả, Đức Chúa
Trời chẳng phải là Chúa sự loạn lạc, bèn là Chúa sự
hòa bình.” (I Cô-rinh-tô 14:33)

BÀI 19: KIÊN NHẪN và NHỊN NHỤC

Câu hỏi 19.1 Sự kiên nhẫn (chờ đợi với tinh thần vui vẻ) và nhịn nhục (chịu đựng đau đớn vui vẻ) có quan trọng trong đạo đức Cơ Đốc không?

Có, Sứ đồ Phao-lô đã cầu nguyện cho Hội Thánh Cô-lô-se để họ: "... ăn ở cách xứng đáng với Chúa, đáng đẹp lòng Ngài mọi đường, nầy ra đủ các việc lành, càng thêm lên trong sự hiểu biết Đức Chúa Trời, nhờ quyền phép vinh hiển Ngài, được có sức mạnh mọi bề, để nhịn nhục vui vẻ mà chịu mọi sự." (Cô-lô-se 1:9-11)

Câu hỏi 19.2 Chúng ta nên học theo gương kiên nhẫn và nhịn nhục của ai?

Chúa Cứu Thế Jêsus. – “Thế thì, vì chúng ta được nhiều người chứng kiến vây lấy như đám mây rất lớn, chúng ta cũng nên quăng hết gánh nặng và tội lỗi dễ vãn vương ta, lấy lòng nhịn nhục theo đòi cuộc chạy đua đã bày ra cho ta, nhìn xem Đức Chúa Jêsus, là cội rễ và cuối cùng của đức tin, tức là Đáng vì sự vui mừng đã đặt trước mặt mình, chịu lấy thập tự giá, khinh điều sỉ nhục, và hiện nay ngồi bên hữu Ngài Đức Chúa Trời.” (Hê-bơ-rơ 12:1-2)

Câu hỏi 19.3 Chúa Cứu Thế Jêsus thể hiện sự kiên nhẫn và nhịn nhục như thế nào?

“Người bị hiếp đáp, nhưng khi chịu sự khốn khổ chẳng hề mở miệng. Như chiên con bị dắt đến hàng làm thịt, như chiên câm ở trước mặt kẻ hót lông, người chẳng từng mở miệng.” (Ê-sai 53:7)

Câu hỏi 19.4 Chúng ta có thể học gương kiên nhẫn và nhịn nhục của ai nữa?

Từ ông Gióp và các tiên tri. – “Hỡi anh em, hãy lấy các đáng tiên tri đã nhân danh Chúa mà nói, làm mẫu mực về sự chịu khổ và nhịn nhục cho mình. Anh em biết rằng những kẻ nhịn nhục chịu khổ thì chúng ta xưng là có phước. Anh em đã nghe nói về sự nhịn nhục của Gióp, và thấy cái kết cuộc mà Chúa ban cho người; vì

Chúa đầy lòng thương xót và nhân từ.” (Gia-cơ 5:10-11a)

Câu hỏi 19.5 Đối mặt với khó khăn Cơ Đốc Nhân phải làm như thế nào?

Phải vui mừng và kiên nhẫn. – “Hỡi anh em, hãy coi sự thử thách trăm bề thoát đến cho anh em như là điều vui mừng trọn vẹn, vì biết rằng sự thử thách đức tin anh em sanh ra sự nhịn nhục. Nhưng sự nhịn nhục phải làm trọn việc nó, hầu cho chính mình anh em cũng trọn lành toàn vẹn, không thiếu thốn chút nào.” (Gia-cơ 1:2-4; Rô-ma 5:3-4; 1 Phi-e-rơ 2:20)

Câu hỏi 19.6 Có phải em nên từ bỏ không làm việc tốt nữa vì mọi người không đánh giá cao việc đó?

Không; Sứ đồ Phao-lô có nói: “Chớ mệt nhọc về sự làm lành, vì nếu chúng ta không trễ nải, thì đến kỳ, chúng ta sẽ gặt.” (Ga-la-ti 6:9)

Câu hỏi 19.7 Em phải làm gì, nếu như sống đạo và học giáo lý thật sự là điều khó khăn với em?

Phải kiên nhẫn trong Chúa. – “Thật tốt cho người trông mong và yên lặng đợi chờ sự cứu rỗi của Đức Giê-hô-va. Thật tốt cho người mang ách lúc trẻ thơ.” (Ca Thương 3:26-27)

Câu hỏi 19.8 Em phải làm gì, nếu như Chúa dường như không nghe tiếng kêu cầu xin giúp đỡ của em?

Phải kiên nhẫn chờ đợi Chúa. – “Tôi nhịn nhục trông đợi Đức Giê-hô-va, Ngài nghiêng qua nghe tiếng kêu cầu của tôi.” (Thi Thiên 40:1; 37:7)

BÀI 20: SIÊNG NĂNG và CẦN CÙ

Câu hỏi 20.1 Siêng năng (làm việc chăm chỉ) và cần cù (làm mọi việc tốt) là đạo đức Cơ Đốc phải không?

Phải; vì Kinh Thánh có phán dạy: “Mọi việc tay người làm được, hãy làm hết sức mình.” (Truyền Đạo 9:10)

Câu hỏi 20.2 Kinh Thánh còn khuyên chúng ta học tính siêng năng và cần cù từ ai?

Từ loài kiến. – “Hỡi kẻ biếng nhác, hãy đi đến loài kiến; Khá xem xét cách ăn ở nó mà học khôn ngoan. Tuy nó không có hoặc quan tướng, hoặc quan cai đốc, hay là quan trấn, Thì nó cũng biết sắm sửa lương phạn mình trong lúc mùa hè, và thâu trữ vật thực nó trong khi mùa gặt.” (Châm Ngôn 6:6-8)

Câu hỏi 20.3 Em có thái độ gì với công việc ở nhà, ở trường và ở Hội Thánh?

“Hãy làm việc gì, hãy hết lòng mà làm, như làm cho Chúa, chớ không phải làm cho người ta.” (Cô-lô-se 3:23)

Câu hỏi 20.4 Điều gì khuyến khích chúng ta học tính siêng năng và cần cù?

Chúng ta có thể hầu việc Chúa với những gì mình có. – ví dụ chúng ta có thể giúp đỡ những người cần sự giúp đỡ; như Phao-lô đã nói: “Kẻ vốn hay trộm cắp chớ trộm cắp nữa; nhưng thà chịu khó, chính tay mình làm nghề lương thiện, đừng có vật chi giúp cho kẻ thiếu thốn thì hơn.” (Ê-phê-sô 4:28; Công vụ các Sứ đồ 20:35)

Câu hỏi 20.5 Chúa có ban thưởng cho người cần cù trong cuộc sống này không?

Có; Vua Sô-lô-môn có nói: “Con có thấy người nào siêng năng trong công việc mình chẳng? Người ấy hẳn sẽ đứng ở trước mặt các vua, chớ chẳng phải ở trước mặt người hèn hạ đâu.” (Châm Ngôn 22:29)

Câu hỏi 20.6 Người lười biếng thì sẽ có kết quả gì?

Nghèo khó và một cuộc sống cùng khổ. – “Ngủ một chút, chợp mắt một chút, Khoanh tay ngủ một chút, Thì sự nghèo của con sẽ đến như một kẻ đi rạo, và sự thiếu thốn của con áp tới như một kẻ cầm binh khí.” (Châm Ngôn 24:33-34)

Câu hỏi 20.7 Em có phải làm việc cần cù tất cả các ngày không?

Không; Chúng ta nên nghỉ vào ngày Sa-bát, và giữ ngày đó nên thánh. – “Nhưng ngày thứ bảy là ngày nghỉ của Giê-hô-va Đức Chúa Trời ngươi: trong ngày đó, ngươi, con trai, con gái, tôi trai tớ gái, súc vật của ngươi, hoặc khách ngoại bang ở trong nhà ngươi, đều chớ làm công việc chi hết;” (Xuất Ê-díp-tô 20:10)

Câu hỏi 20.8 Điều này có nghĩa chúng ta không phải cần cù trong ngày Sa-bát đúng không?

Không; chúng ta nên cần cù làm việc tốt và thương xót người khác. – “Hãy vui mừng trong sự trồng cấy, nhịn nhục trong sự hoạn nạn, bền lòng mà cầu nguyện.” (Rô-ma 12:12)

BÀI 21: SỰ KHÔN NGOAN

Câu hỏi 21.1 Khôn ngoan là đạo đức Cơ Đốc phải không?

Phải; khôn ngoan là tìm kiếm đường lối Đức Chúa Trời.
– “Sự kính sợ Đức Giê-hô-va là khởi đầu sự khôn ngoan; Phàm kẻ nào giữ theo điều răn Ngài có trí hiểu. Sự ngợi khen Ngài còn đến đời đời.” (Thi Thiên 111:10)

Câu hỏi 21.2 Chúng ta có thể nâng cao kiến thức, nhưng có thể nâng cao sự khôn ngoan không?

Có thể; chúng ta có thể. – “Sự khôn ngoan là điều cần nhưt; vậy, khá cầu lấy sự khôn ngoan; Hãy dùng hết của con đã được mà mua sự thông sáng.” (Châm Ngôn 4:7)

Câu hỏi 21.3 Làm thế nào để khôn ngoan?

Chúng ta có thể học biết sự khôn ngoan từ việc nghe và đọc Lời Đức Chúa Trời. – “Vì Đức Giê-hô-va ban cho sự khôn ngoan; Từ miệng Ngài ra điều tri thức và thông sáng.” (Châm Ngôn 2:6; 5:1)

Câu hỏi 21.4 Nghe và đọc Lời Đức Chúa Trời có đủ để khôn ngoan không?

Không: em cần xin Chúa ban cho sự khôn ngoan. – “Vị bằng trong anh em có kẻ kém khôn ngoan, hãy cầu xin Đức Chúa Trời, là Đấng ban cho mọi người cách rộng rãi, không trách móc ai, thì kẻ ấy sẽ được ban cho.” (Gia-cơ 1:5; II Sứ ký 1:7-12)

Câu hỏi 21.5 Làm thế nào để em sống cách khôn ngoan?

Hãy vâng theo mạng lệnh của Đức Chúa Trời. – “Các điều răn Chúa làm cho tôi khôn ngoan hơn kẻ thù nghịch tôi, vì các điều răn ấy ở cùng tôi luôn luôn.” (Thi Thiên 119:98)

Câu hỏi 21.6 Nếu em ở trong tình huống mà mình không biết phải vâng theo mạng lệnh nào và không có ai để hỏi, thì em phải làm gì?

Em sẽ cầu nguyện và suy xét xem trong tình huống này Chúa muốn em làm gì. – “Kính sợ Đức Giê-hô-va, ấy là

khởi đầu sự khôn ngoan; Sự nhìn biết Đấng Thánh, đó là sự thông sáng.” (Châm Ngôn 9:10; 1:7)

Câu hỏi 21.7 Cha mẹ em giúp em thêm sự khôn ngoan như thế nào?
Cha mẹ răn dạy em khi em làm điều ngu ngốc hay phạm tội.– “Roi vọt và sự quở trách ban cho sự khôn ngoan; Còn con trẻ phóng túng làm mắc cỡ cho mẹ mình.” (Châm Ngôn 29:15)

Câu hỏi 21.8 Sự khôn ngoan quan trọng không nếu muốn có một đời sống Có Đốc phước hạnh?
Có; “Người nào tìmặng sự khôn ngoan, và được sự thông sáng, có phước thay!” (Châm Ngôn 3:13)

Câu hỏi 21.9 Em có cần sự khôn ngoan để có tình bạn tốt với bạn mình không?
Có; “Kẻ nào khinh dễ người lân cận mình thiếu trí hiểu; Nhưng người khôn sáng làm thịnh.” (Châm Ngôn 11:12)

BÀI 22: SỰ NÊN THÁNH

Câu hỏi 22.1 Phải làm gì để em được nên thánh?

Sự nên thánh được bản thân em thể hiện qua lời nói, hành động và suy nghĩ mà nó giống như Chúa Cứu Thế Jêsus, khác với thế gian này. – “Nhưng, như Đấng gọi anh em là thánh, thì anh em cũng phải thánh trong mọi cách ăn ở mình, bởi có chép rằng: Hãy nên thánh, vì ta là thánh.” (1 Phi-e-rơ 1:15-16)

Câu hỏi 22.2 Có phải tất cả các tín hữu Cơ Đốc đều được nên thánh trong Chúa Cứu Thế Jêsus?

Phải, chúng ta được xưng công bình bởi Đấng Christ, bởi đó chúng ta được gọi là “thánh”, nghĩa là “người thánh khiết”; nhưng chúng ta phải có trách nhiệm sống một đời sống thánh khiết. – “Hãy cầu sự bình an với mọi người, cùng tìm theo sự nên thánh, vì nếu không nên thánh thì chẳng ai được thấy Đức Chúa Trời.” (Ê-bơ-rơ 12:14)

Câu hỏi 22.3 Có người nào được xưng công bình mà không thánh khiết không?

Không, một người được xưng công bình trong Đấng Cứu Thế sẽ tăng trưởng trong sự thánh khiết hay nên thánh. – “Vì anh em phải biết rõ rằng kẻ gian dâm, ô uế, tham lam, tức là kẻ thờ hình tượng, không một kẻ nào được dự phần kế nghiệp của nước Đấng Christ và Đức Chúa Trời.” (Ê-phê-sô 5:5)

Câu hỏi 22.4 Một người có cần phải tái sinh để được nên thánh không?

Có, một người được xưng công bình cũng là người được tái sinh. – Sứ đồ Phao-lô nói về sự tái sinh, ông nói: “Nhưng bây giờ đã được buông tha khỏi tội lỗi và trở nên tôi mọi của Đức Chúa Trời rồi, thì anh em được lấy sự nên thánh làm kết quả, và sự sống đời đời làm cuối cùng.” (Rô-ma 6:22)

Câu hỏi 22.5 Làm sao để em được nên thánh?

Phải đọc và nghe Lời Đức Chúa Trời. – Chúa Jêsus đã cầu nguyện: “Xin Cha lấy lễ thật khiến họ nên thánh; lời Cha tức là lễ thật.” (Giăng 17:17); Sứ đồ Phao-lô nói: “Cả Kinh thánh đều là bởi Đức Chúa Trời soi dẫn, có ích cho sự dạy dỗ, bẻ trách, sửa trị, dạy người trong sự công bình, hầu cho người thuộc về Đức Chúa Trời được trọn vẹn và sẵn sàng để làm mọi việc lành.” (II Ti-mô-thê 3:16-17)

Câu hỏi 22.6 Ngoài đọc và lắng nghe Lời Đức Chúa Trời em còn phải làm gì để lớn lên trong sự nên thánh?

Em phải làm theo lời Chúa. – “Vâng, hỡi anh em, tôi lấy sự thương xót của Đức Chúa Trời khuyên anh em dâng thân thể mình làm của lễ sống và thánh, đẹp lòng Đức Chúa Trời, ấy là sự thờ phượng phải lễ của anh em. Đừng làm theo đời này, nhưng hãy biến hóa bởi sự đổi mới của tâm thần mình, để thử cho biết ý muốn tốt lành, đẹp lòng và trọn vẹn của Đức Chúa Trời là thể nào.” (Rô-ma 12:1-2)

BÀI 23: TIẾT ĐỘ HAY KIỂM CHẾ

Câu hỏi 23.1 Tiết độ là đạo đức Cơ Đốc phải không?

Phải, đây là đức tính mà Cơ Đốc Nhân phải nuôi dưỡng.– “Vậy nên, về phần anh em, phải gắng hết sức thêm cho đức tin mình sự nhân đức, thêm cho nhân đức sự học thức, thêm cho học thức sự tiết độ, thêm cho tiết độ sự nhịn nhục, thêm cho nhịn nhục sự tin kính, thêm cho tin kính tình yêu thương anh em, thêm cho tình yêu thương anh em lòng yêu mến. Vì nếu các điều đó có đủ trong anh em và đầy đầy nữa, thì ắt chẳng dễ cho anh em ở dung hoặc không kết quả trong sự nhận biết Đức Chúa Jê-sus Christ chúng ta đâu.” (II Phi-e-rơ 1:5-8)

Câu hỏi 23.2 Tiết độ hay kiểm chế có phải là dấu hiệu của ân điển?

Phải, người được tái sinh nên biết cách kiểm chế những tham vọng và dục vọng. – “Nhưng trái của Thánh Linh, ấy là lòng yêu thương, sự vui mừng, bình an, nhịn nhục, nhân từ, hiền lành, trung tín, mềm mại, tiết độ: Không có luật pháp nào cấm các sự đó.” (Ga-la-ti 5:22-23)

Câu hỏi 23.3 Làm sao em trau dồi tính tiết độ?

Giữ trong tâm trí là em thuộc về Chúa Jê-sus. – “Nhưng hãy mặc lấy Đức Chúa Jê-sus Christ, chớ chăm nom về xác thịt mà làm cho phí lòng dục nó.” (Rô-ma 13:14)

Câu hỏi 23.4 Ai là tấm gương mà em có thể học theo tính tiết độ hay kiểm chế?

Tiên tri Đa-ni-ên. – “Vả, Đa-ni-ên quyết định trong lòng rằng không chịu ô ướ bởi đồ ngon vua ăn và rượu vua uống, nên cầu xin người làm đầu hoạn quan để đừng bắt mình phải tự làm ô ướ.” (Đa-ni-ên 1:8)

Câu hỏi 23.5 Là trẻ em, em nên thể hiện tính tự kiểm chế trong khía cạnh nào?

Trong sự thỏa lòng, vì khi mà được nuông chiều hoặc nuông chiều quá sẽ khiến em phạm tội với Chúa, lãng phí thời gian hoặc lạm dụng cơ thể của em: ví dụ, xem truyền hình, ham chơi hoặc ăn quá nhiều đồ ngọt. – Vua

Sô-lô-môn nói: “Nếu con tìm được mật, hãy ăn vừa phải, kẻo khi ăn no chán, con mửa ra chằng.” (Châm Ngôn 25:16)

Câu hỏi 23.6 Em có kiềm chế trong mối quan hệ với người khác không?

Có, em cố gắng kiềm chế cơn giận và môi lưỡi khi có ai đó chọc tức em. – “Kẻ ngu muội tỏ ra sự nóng giận mình; Nhưng người khôn ngoan nguôi lấp nó và cầm giữ nó lại.” (Châm Ngôn 29:11)

Câu hỏi 23.7 Điểm nào trong đời sống em mà em phải cẩn thận kiềm chế khi em lớn lên?

Giữ thân thể trong sạch. – “Hãy tránh sự dâm dục. Mặc dầu người ta phạm tội gì, tội ấy còn là ngoài thân thể; nhưng kẻ buông mình vào sự dâm dục, thì phạm đến chính thân thể mình.” (I Cô-rinh-tô 6:18)

BÀI 24: SỰ CẦU NGUYỆN

Câu hỏi 24.1 Cầu nguyện là đạo đức Cơ Đốc phải không?

Phải, vì cầu nguyện là bằng chứng của sự biến đổi. – “Đức Giê-hô-va ở gần mọi người cầu khẩn Ngài. Tức ở gần mọi người có lòng thành thực cầu khẩn Ngài.” (Thi Thiên 145:18)

Câu hỏi 24.2 Có nhiều người không tin nhưng vẫn cầu nguyện sốt sắng phải không?

Phải, nhưng họ cầu nguyện với thần tượng và những vị thần do con người tạo ra. – Con người tự nhiên sẽ không kêu cầu Đức Chúa Trời hằng sống chân thật: “Chúng tôi hết thảy đã trở nên như vật ô uế, mọi việc công bình của chúng tôi như áo nhớp; chúng tôi thấy đều héo như lá, và tội ác chúng tôi như gió đùa mình đi. Chẳng có ai kêu cầu danh Ngài, hay là gắng sức dựng cạm lầy Ngài.” (Ê-sai 64:6-7a)

Câu hỏi 24.3 Bằng cách nào em nuôi dưỡng nếp sống cầu nguyện?

Một cách quan trọng là dậy sớm cầu nguyện mỗi ngày như Chúa Jê-sus. – “Sáng hôm sau, trời còn mờ mờ, Ngài chờ dậy, bước ra, đi vào nơi vắng vẻ, và cầu nguyện tại đó.” (Mác 1:35)

Câu hỏi 24.4 Em chỉ nên cầu nguyện buổi sáng thôi phải không?

Không phải, em nên “cầu nguyện không thôi.” (I Thê-sa-lô-ni-ca 5:17)

Câu hỏi 24.5 Cầu nguyện không thôi có nghĩa gì?

Là cầu nguyện bất cứ khi nào có cơ hội. Đời sống cầu nguyện với tính kỷ luật như tiên tri Đa-ni-ên. – “Khi Đa-ni-ên nghe rằng chi dụ đó đã ký tên rồi, thì về nhà mình (những cửa sổ của phòng người thì mở về hướng Giê-ru-sa-lem) Tại đó, cứ một ngày ba lần, người quì gối xuống, cầu nguyện, xưng tạ trước mặt Đức Chúa Trời mình, như vẫn làm khi trước.” (Đa-ni-ên 6:10)

Câu hỏi 24.6 Em phải cúi đầu nhắm mắt để cầu nguyện phải không?

Không phải, Nê-hê-mi cho chúng ta tấm gương về sự cầu nguyện, ông đã cầu nguyện trước khi trả lời câu hỏi của vua. – “Vua hỏi tôi rằng: Người cầu xin cái gì? Tôi bèn cầu nguyện cùng Đức Chúa của các tầng trời, rồi tôi nói với vua rằng: Nếu vua thấy điều đó là tốt lành, nếu kẻ tôi tớ vua được ơn trước mặt vua, xin vua hãy sai tôi về Giu-đa, đến thành có mồ mã của tổ phụ tôi, để tôi xây cất thành ấy lại.” (Nê-hê-mi 2:4-5)

Câu hỏi 24.6 Sẽ như thế nào nếu em không biết phải cầu nguyện làm sao, cầu nguyện điều gì?

Đức Thánh Linh sẽ giúp em. – “Cũng một lẽ ấy, Đức Thánh Linh giúp cho sự yếu đuối chúng ta. Vì chúng ta chẳng biết sự mình phải xin dâng cầu nguyện cho xứng đáng; nhưng chính Đức Thánh Linh lấy sự thờ than không thể nói ra được mà cầu khẩn thay cho chúng ta. Đấng dò xét lòng người hiểu biết ý tưởng của Thánh Linh là thế nào, vì ấy là theo ý Đức Chúa Trời mà Ngài cầu thế cho các thánh đồ vậy.” (Rô-ma 8:26-27)

BÀI 25: SỰ SÁNG SUỐT

Câu hỏi 25.1 Sự sáng suốt có quan trọng không?

Có, vì Sứ đồ Giăng có nói: “Hỡi kẻ rất yêu dấu, chớ tin cậy mọi thần, nhưng hãy thử cho biết các thần có phải đến bởi Đức Chúa Trời chẳng; vì có nhiều tiên tri giả đã hiện ra trong thiên hạ.” (1 Giăng 4:1)

Câu hỏi 25.2 Chúa Jêsus có nói “Chớ phán xét ai, thì người sẽ không bị phán xét”?

Có, Chúa Jêsus cũng nói: “Đừng cứ bề ngoài mà xét đoán, nhưng phải xét đoán theo lẽ công bình.” (Giăng 7:24)

Câu hỏi 25.3 Chuyện gì xảy ra nếu chúng ta không sáng suốt?

Chúng ta sẽ dễ bị sa ngã. – Chúng ta sẽ không như “trẻ con nữa, bị người ta lừa đảo, bị mưu chước dỗ dành làm cho lầm lạc, mà day động và dời đổi theo chiều gió của đạo lạc.” (Ê-phê-sô 4:14)

Câu hỏi 25.4 Em thể hiện mình sáng suốt như thế nào?

“Hãy xem xét mọi việc, điều chi lành thì giữ lấy.” (1 Tê-sa-lô-ni-ca 5:21)

Câu hỏi 25.5 Làm sao em có thể tra xét trong mọi sự?

Em sẽ so sánh với Kinh Thánh. – “Hãy theo luật pháp và lời chứng! Nếu dân chẳng nói như vậy, chắc sẽ chẳng có rạng đông cho nó.” (Ê-sai 8:20)

Câu hỏi 25.6 Làm sao để dùng Kinh Thánh tra xét trong mọi sự?

Bằng cách dấu lời Kinh Thánh và giáo lý trong lòng em. – “Tôi đã giấu lời Chúa trong lòng tôi, để tôi không phạm tội cùng Chúa.” (Thi Thiên 119:11)

Câu hỏi 25.7 Làm sao để em nâng cao nhận thức sáng suốt?

Chúa ban cho chúng ta Mục sư và giáo viên để giúp chúng ta trưởng thành tâm linh và sáng suốt. Em sẽ học hỏi từ họ; Em cũng sẽ so sánh những gì mục sư và giáo viên dạy với Thánh Kinh. Tôi sẽ giống như người Bê-rê. – “Những người này có ý hấn hơi hơn người Tê-sa-lô-ni-ca, đều sẵn lòng chịu lấy đạo, ngày nào

cũng tra xem Kinh thánh, để xét lời giảng có thật chẳng.” (Công vụ các Sứ đồ 17:11)

Câu hỏi 25.8 Có giáo viên hay mục sư nào mà em phải tránh xa không?

Có, nhiều người là những con sói ở giữa bầy chiên. –
“Hỡi anh em, tôi khuyên anh em coi chừng những kẻ gây nên bè đảng và làm gương xấu, nghịch cùng sự dạy dỗ mà anh em đã nhận. Phải tránh xa họ đi. Vì những kẻ đó chẳng hầu việc Đấng Christ, Chúa chúng ta, song hầu việc cái bụng họ, và lấy những lời ngọt ngào đưa nịnh dỗ dành lòng kẻ thật thà.” (Rô-ma 16:17-18)